

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2013. május 23.

KÖZGAZDASÁGI ALAPISMERETEK (ELMÉLETI GAZDASÁGTAN)

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

Fontos tudnivalók

A javítás során a tanuló által használt tintától jól megkülönböztethető színű tintával fel kell tüntetni a részmegoldásért megítélt részpontszámokat, és meg kell jelölni a hibátlan megoldást, illetve az előforduló hibákat és tévedéseket. **Egy feladat megoldásáért járó összesített pontszámot az előre nyomtatott mezőbe írja be, ebbe a mezőbe csak egész számot írhat!** A feladatlap végén található összesítő táblázatot értelemszerűen kell kitölteni.

A feladatoknál többféle megoldás is elképzelhető, ezért előfordulhat, hogy a javítási útmutatóban közölt eljárástól (v. szöveges megnevezéstől) eltérő a megoldás. Ha a megoldás szakmailag korrekt elemekre épül, az eljárás kellően részletezett, és helyes eredményre vezet, akkor ezekért a megoldásokért is a teljes pontszám jár.

A pontszámok odaítélésénél a következő elveket kell követni:

1. A teljes pontszám csak hibátlan feladat megoldásért adható meg.
Hiányzó válasz esetén a válaszáért adható részpontszámot le kell vonni.
2. Logikailag helyes eljárással, de számolási hibával megoldott feladatnál a részpontszám felét le kell vonni a hibavetés helyén. A feladat későbbi részében a logikailag jó megoldás a tovaggyűrűző számbeli eltérés ellenére is teljes értékűnek számít, tehát a későbbi részpontszámokat egyetlen számolási hiba miatt nem kell csökkenteni. Az összesített pontszám megállapításakor alkalmazza az alábbi eljárást: **a pontszámot a matematika szabályai szerint egész számra kerekítve kell beírni (pl.: 23,33 pont kerekítve 23 pont, 23,5 pont vagy 23,66 pont kerekítve 24 pont, egész szám esetén nincs teendő.)**
3. Logikai hiba esetén a hibavetés helyén nem jár pont, a további hibátlan lépésekért viszont megadható a fele pontszám. Az összesített pontszám megállapításakor alkalmazza az alábbi eljárást: **a pontszámot a matematika szabályai szerint egész számra kerekítve kell beírni (pl.: 23,33 pont kerekítve 23 pont, 23,5 pont vagy 23,66 pont kerekítve 24 pont, egész szám esetén nincs teendő.)**
4. Egy feladatnál csak egy megoldás értékelhető.
5. Igaz–hamis kérdéseknél a hibás megítélés mellett az önmagában szakmailag helyes indoklásért 1 pont adható.
6. A III. részben található feladatok részpontszámai tovább nem bonthatók, ezektől eltérni csak az előbbieken említett számolási hiba esetében lehet.

I. Választásos, egyszerű rövid választ igénylő feladatok

Feleletválasztás

(20 pont)

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
a	b	d	a	d	a	c	c	b	a

Minden helyes válasz 2 pontot ér, maximális pontszám 20.

II. Szöveges (kifejtendő) feladatok

1. Igaz-hamis állítások

(6 x 2 = 12 pont)

Sorszám	Válasz	Pontszám
H	1. A monopólium kevesebbet termel, mint a tökéletesen versenyző iparág, és magasabb áron ad el.	1+1 pont
I	2. Ugyanannak a fogyasztásnak a fenntartása magasabb árak mellett csak nagyobb nomináljövedelem mellett lehetséges, ezért az egyéni munkakínálati függvény jobbra eltolódik.	1+1 pont
I	3. A tiszta közjavaknál a fogyasztót nem lehet kizárni a fogyasztásból, ezért nem lehet feltétele a fogyasztásnak a fizetés.	1+1 pont
H	4. A GNDI tartalmazza az amortizációt, ezért bruttó mutatószám.	1+1 pont
I	5. A kereslet növekedése árupiaci túlkeresletet idéz elő, ami az árszínvonal növekedéséhez vezet.	1+1 pont
I	6. A munkamegosztás hatására az országok együttes termelése növekszik, így a többlettermelés miatt a fogyasztási lehetőségek is bővülnek.	1+1 pont

2. Definíciók

(4 x 2 = 8 pont)

Sorszám	Válasz	Pontszám
A)	Az import iránti kereslet és a hazai jövedelem kapcsolatát leíró függvény, amely két elemből tevődik össze: az autonóm importból, és a jövedelemtől függő importból. $IM(Y) = IM_0 + m \cdot Y$	2 pont
B)	Valamely országnak egy meghatározott időszak alatt a külfölddel lebonyolított gazdasági tranzakcióit nyilvántartó statisztikai kimutatás.	2 pont
C)	A valutaárfolyam az állam által egy előre meghatározott sávban ingadozik a deklarált valutaárfolyam körül.	2 pont
D)	Egységes, európai fizetőeszköznek szánt pénznem, amelynek bevezetése az EU államainak szuverén döntése.	2 pont

3. Kifejtő kérdés**(4 x 2 = 8 pont)**

Szempon	Válasz	Pontszám
A föld mint termelési tényező sajátosságai	<ul style="list-style-type: none"> - A termőföld megújuló természeti erőforrás - Elsődleges termelési tényező, mennyiségét termeléssel nem tudjuk befolyásolni - Nagyon hosszú ideig használható, nem amortizálódik - A földek minősége különböző, azonos ráfordítás mellett különböző hozamot lehet elérni - A földet sokféle termék termelésére lehet használni, ezek hozama különböző - A termőföld hasznosítása gyakran történik bérleti rendszerben <p><i>Pontozás: bármely két jó válaszáért a pontszám megadható.</i></p>	2 pont
A bérleti díj	<p>A bérleti díj a föld használatáért a föld tulajdonosának fizetett összeg, amely két részből áll:</p> <ul style="list-style-type: none"> - földjáradék, amely a földterület használati díja - kamat, amely a földön található tőketényezők (építmények, kutak, út stb.) használati díja 	1 pont
	<p>A bérleti díj nagysága függ</p> <ul style="list-style-type: none"> - a földön termelt termék árától - a föld határtermékétől - a bérleti díj annyi, mint annak a terméknek a határtermék-bevétele, amelyet a földön termelhetnek a legkedvezőbb hozammal. $MFC_A = MRP_A$ 	1 pont
Ábra	<p><i>Pontozás: A pontszám nem bontható, csak hibátlan ábra pontozható.</i></p>	2 pont
A kereslet-kínálat sajátosságai	<ul style="list-style-type: none"> - A föld kínálata független a bérleti díjtól, ezért a kínálati függvény egy függőleges egyenessel ábrázolható, teljesen rugalmatlan a kínálata. - A föld kereslete származékos kereslet, mert az attól függ, hogy a rajta termelhető termékek kereslete hogyan alakul. - A bérleti díjat a legmagasabb határtermék-bevételt biztosító termék határozza meg. <p><i>Pontozás: bármely két jó válaszáért a pontszám megadható</i></p>	2 pont

4. Kiegészítés (6 x 1 = 6 pont)

Szempon	Válasz	Pontszám
4.1.	Hamis	1 pont
4.2.	Igaz	1 pont
4.3.	Hamis	1 pont
4.4.	Igaz	1 pont
4.5.	Igaz	1 pont
4.6.	Hamis	1 pont

5. Párosítás (6 x 1 = 6 pont)

Szempont	Válasz				Pontszám
	Csoportok	A	B	C	6 x 1 = 6 pont
		Explicit költség	Implicit költség	Egyik sem	
	Állítások	0) 2) 3)	5) 6)	1) 4)	
	<p>Indoklás a 6) kérdésre: A tőkebefektetés alternatív költsége, feláldozott kamat, amely az el nem számolható implicit költség része, a normál profit egyik alkotóeleme.</p> <p><i>Megjegyzés:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Az 1)-5) számok helyes elhelyezése 1-1 pontot ér.- A 6) kérdés esetén pont csak akkor adható, ha az elhelyezés és az indoklás is helyes. Ha valamelyik válasz hibás vagy hiányzik, a pont nem adható meg.				

III. Számítást, ábrázolást igénylő feladatok

6. feladat

(3 + 3 + 3 = 9 pont)

Szempont	Válasz	Pontszám												
6.1.	<p>A számításhoz rendelkezésre álló adataink:</p> <table><tr><td></td><td>változás előtt</td><td>változás után</td></tr><tr><td>Q_{narancs}</td><td>6000</td><td>7800</td></tr><tr><td>P_{narancs}</td><td>240</td><td>200</td></tr></table> <p>ezért az árrugalmasság számítása képlet alapján</p> $\varepsilon_p = \frac{7800 - 6000}{(7800 + 6000)/2} \div \frac{200 - 240}{(240 + 200)/2} =$ <p>0,2608:0,1818 = -1,434, azaz a narancsital kereslete rugalmas, mert $\varepsilon_p \geq 1$.</p>		változás előtt	változás után	Q_{narancs}	6000	7800	P_{narancs}	240	200	3 pont			
	változás előtt	változás után												
Q_{narancs}	6000	7800												
P_{narancs}	240	200												
6.2.	<p>A számításhoz rendelkezésre álló adataink:</p> <table><tr><td></td><td>változás előtt</td><td>változás után</td></tr><tr><td>$Q_{\text{körte}}$</td><td>6500</td><td>6100</td></tr><tr><td>P_{narancs}</td><td>240</td><td>200</td></tr></table> <p>ezért a kereszt-árrugalmasság számítása képlet alapján</p> $\varepsilon_{x/y} = \frac{6100 - 6500}{(6100 + 6500)/2} \div \frac{200 - 240}{(240 + 200)/2} =$ <p>(-0,063492) : (-0,1818) = 0,3492, azaz a pozitív előjel miatt a körteital és a narancsital helyettesítő termékek.</p>		változás előtt	változás után	$Q_{\text{körte}}$	6500	6100	P_{narancs}	240	200	3 pont			
	változás előtt	változás után												
$Q_{\text{körte}}$	6500	6100												
P_{narancs}	240	200												
6.3.	<table><tr><td></td><td>TR₀ változás előtt</td><td>TR₁ változás után</td><td>különbség</td></tr><tr><td>narancsital</td><td>240 · 6000 = 1 440 000</td><td>200 · 7800 = 1 560 000</td><td>+120 000</td></tr><tr><td>körteital</td><td>280 · 6500 = 1 820 000</td><td>280 · 6100 = 1 708 000</td><td>-112 000</td></tr></table> <p>$T\pi = +120\,000 - (112\,000 + 32\,000) = -24\,000$ Az akció nem eredményezett profitnövekedést, mert a költségek növekedése 24 000 forinttal meghaladja a bevételnövekedést.</p>		TR ₀ változás előtt	TR ₁ változás után	különbség	narancsital	240 · 6000 = 1 440 000	200 · 7800 = 1 560 000	+120 000	körteital	280 · 6500 = 1 820 000	280 · 6100 = 1 708 000	-112 000	3 pont
	TR ₀ változás előtt	TR ₁ változás után	különbség											
narancsital	240 · 6000 = 1 440 000	200 · 7800 = 1 560 000	+120 000											
körteital	280 · 6500 = 1 820 000	280 · 6100 = 1 708 000	-112 000											

7. feladat

(7 + 1 + 1 + 2 = 11 pont)

Szempont	Válasz	Pontszám																																																								
7.1.	<table><tr><th>Q</th><th>FC</th><th>VC</th><th>TC</th><th>MC</th><th>AVC</th><th>AC</th></tr><tr><td>0</td><td>2 400</td><td>0</td><td>2 400</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td></tr><tr><td>10</td><td>2 400</td><td>5 200</td><td>7 600</td><td>520</td><td>520</td><td>760</td></tr><tr><td>20</td><td>2 400</td><td>8 000</td><td>10 400</td><td>280</td><td>400</td><td>520</td></tr><tr><td>30</td><td>2 400</td><td>15 600</td><td>18 000</td><td>760</td><td>520</td><td>600</td></tr><tr><td>40</td><td>2 400</td><td>24 400</td><td>26 800</td><td>880</td><td>610</td><td>670</td></tr><tr><td>50</td><td>2 400</td><td>34 400</td><td>36 800</td><td>1 000</td><td>688</td><td>736</td></tr><tr><td>60</td><td>2 400</td><td>45 600</td><td>48 000</td><td>1 120</td><td>760</td><td>800</td></tr></table> <p>Pontozás: Minden új és helyes 5 számadat meghatározásáért 1 pont adható.</p>	Q	FC	VC	TC	MC	AVC	AC	0	2 400	0	2 400	-	-	-	10	2 400	5 200	7 600	520	520	760	20	2 400	8 000	10 400	280	400	520	30	2 400	15 600	18 000	760	520	600	40	2 400	24 400	26 800	880	610	670	50	2 400	34 400	36 800	1 000	688	736	60	2 400	45 600	48 000	1 120	760	800	7 pont
Q	FC	VC	TC	MC	AVC	AC																																																				
0	2 400	0	2 400	-	-	-																																																				
10	2 400	5 200	7 600	520	520	760																																																				
20	2 400	8 000	10 400	280	400	520																																																				
30	2 400	15 600	18 000	760	520	600																																																				
40	2 400	24 400	26 800	880	610	670																																																				
50	2 400	34 400	36 800	1 000	688	736																																																				
60	2 400	45 600	48 000	1 120	760	800																																																				
7.2.	A profit maximum feltétele a $P = MR = MC$ egyezőség. A táblázatból kiolvasható, hogy ha $MC = 1000$, akkor $Q = 50$, tehát ennyit kínál a vállalat eladásra.	1 pont																																																								
7.3.	$T\pi = TR - TC$ $T\pi = (50 \cdot 1\,000) - (36\,800) = 13\,200$	1 pont																																																								
7.4.	Ha a piaci ár 760, akkor a $P = MR = MC$ összefüggés a $Q = 30$ mellett áll fenn. Ezért ha a vállalat termel, akkor $TR = 30 \cdot 760 = 22\,800$ $TC = 18\,000$, és $T\pi = 4\,800$, tehát a vállalat még így is profithoz jut. Az üzemet nem kell bezárni. vagy: Az üzemszüneti pont az AVC minimumánál van, ez az ár azonban nagyobb, mint AC minimuma, $P \geq AC_{\min}$	2 pont																																																								

8. feladat

(4 x 2 = 8 pont)

Szempont	Válasz	Pontszám
8.1.	A tőkepiaci összefüggés alapján: $I = S_H + S_V + S_A$ $3\,000 = 2\,400 + 2\,000 + S_A$ egyenlethez jutunk, ezért $S_A = -1\,400$	2 pont
8.2.	Az állam folyótétel számlájának adatai alapján: $T_H + T_V = G + TR_H + S_A$ $3\,200 + T_V = 4\,000 + 1\,300 - 1\,400$, ezért $T_V = 700$	2 pont
8.3.	A háztartás folyótétel számláját használjuk most fel: $W + TR_H = C + S_H + T_H$ $9\,800 + 1\,300 = C + 2\,400 + 3\,200$, ezért $C = 5\,500$	2 pont
8.4.	Az árupiac, vagy hazai össztermék folyótétel számla alapján $Y = C + I + G$, azaz $Y = 5\,500 + 3\,000 + 4\,000 = 12\,500$	2 pont

9. feladat (3 + 3 + 6 = 12 pont)		
Szempont	Válasz	Pontszám
9.1.	$M^D = 590 + 0,55 \cdot 7\,000 - 80 \cdot i = 3\,640$ $M^S/P = 16\,000/5 = 3\,200$, ezért $M^D > M^S/P$, tehát a pénzpiacon $3\,640 - 3\,200 = 440$ a túlkereslet	3 pont
9.2.	A pénzpiaci egyensúly feltétele: $M^D = M^S/P$, azaz $3\,200 = 590 + 0,55 \cdot Y - 800$ egyenletnek kell teljesülnie, azaz $Y = 3\,410/0,55 = 6\,200$	3 pont
9.3.	Ha az egyensúly mindkét piacon fennáll, akkor a következő két egyenlőségnek kell teljesülnie:	2 pont
	- A pénzpiaci egyensúly feltétele: $M^D = M^S/P$, azaz $16\,800/5 = 3\,360 = 590 + 0,55 \cdot Y - 80 \cdot i$ (1)	2 pont
	- az árupiaci egyensúly feltétele: $Y = Y^D = C + I$, azaz $Y = 80 + 0,8 \cdot Y + 1\,480 - 40 \cdot i$ (2)	2 pont
9.3.	Az egyenletrendszer megoldása többféleképpen is lehetséges. Pl: Y-ra rendezzük az árupiaci egyenletünket: - $Y = 7\,800 - 200 \cdot i$ Behelyettesítjük az Y-ra kapott eredményt és rendezzük a pénzpiaci egyenletet - $2\,770 + 80 \cdot i = 0,55 \cdot (7\,800 - 200 \cdot i)$ Egyenlet megoldása: $i = 8$, ezt visszahelyettesítve bármelyik fenti egyenletbe, $Y = 6\,200$	2 pont